

KRAJINA KOLEM NÁS

IGE01 Integrovaný společenskovední základ 1

Mgr. Kateřina Gorčíková, Ph.D., Katedra
geografie

E: gorcikova@ped.muni.cz

Co je krajina?

Část zemského povrchu – má svoji danou polohu na povrchu Země, vzhled a vyznačuje se osobitým vývojem.

Část zemského povrchu s určitým reliéfem, kterou tvoří soubor ekosystému i místa vytvořená člověkem.

Krajina pohledem geografa

- Územní celek zemské souše s určitou geografickou polohou, svými vlastnostmi a vzhledem odlišný od celků okolních.
- Působí v něm přírodní i člověkem podmíněné krajinné procesy.
- **Každá krajina je trojrozměrná – není to jen to, co vidíme na zemském povrchu, ale součástí krajiny je i něco nad povrchem a pod povrchem.**

Krajinná sféra Země

- Soubor všech krajin na zemském povrchu tvoří krajinnou sféru:
 - Fyzicko-geografická sféra- přírodní
 - Socioekonomická sféra – lidská společnost a její výtvořy

Pro žáky ...

Krajina je všechno to,
co vidíme kolem
sebe.

Prostředí
bezprostředně kolem
nás můžeme nazývat
místní krajinou.

Vzhled krajiny

- Určují krajinné složky:
 - Přírodní složky
 - Umělé, kulturní složky - vytvořené člověkem

Typy krajiny

Člověk v krajině bydlí, pracuje, odpočívá. Přitom krajinu využívá, přetváří, obohacuje i ochuzuje, ohrožuje a sám je jí ohrožován.

- Přírozená
- Kulturní

Kulturní krajiny

Přírodní

Obhospodařovaná

Obdělávaná

Příměstská

Městská

Dále můžeme
vymezit:

- Devastovaná / zničená
- Rekultivovaná / umělá krajina

Regionál ní portfolio

Krajinotvorné prvky

Člověk svou činností v krajině vytváří významné prvky, které určují ráz krajiny.

1. Místo s géníem loci – duch místa
2. Pohledová osa – cesta
3. Pohledová zábrana – bariéra či překážka bránící ve výhledu
4. Dominanta – významný prvek v zástavbě
5. Zanedbané místo – zpustlý a neudržovaný prostor

Krajinotvorné prvky Rájce-Jestřebí

Nejnvyšší ▾

Hledání Trasa Moje mapy KM

Krajinotvorné prvky

Uloženo ve složce **Místa a trasy**

Uložit Sdílet Exportovat Nové body

- 1 Dominanta - Zámek Rájec nad Svitavou**
49°24'33.828"N, 16°38'39.946"E
49.4093967N, 16.6444292E
- 2 Pohledová zábrana**
49°24'49.081"N, 16°37'24.398"E
49.4136339N, 16.6234436E
- 3 Osa - cesta**
49°24'49.672"N, 16°37'35.367"E
49.4137975N, 16.6264906E
- 4 Místo s géníem loci - Pomník Jana Nepomuckého**
49°24'25.761"N, 16°38'4.702"E
49.4071558N, 16.6346392E
- 5 Zanedbané místo**
49°24'55.256"N, 16°37'21.704"E
49.4153492N, 16.6226953E

MAPY.CZ

Čeština

Nápověda - Legenda - Mobil - Reklama - Podmínky a licence
Facebook - Twitter - Instagram

<https://mapy.cz/s/nelozezelo>

Regionální portfolio

Vydejte se na procházku a vyhledejte příklady krajinotvorných prvků ve vašem okolí

Vyfoťte příklady jednotlivých krajinotvorných prvků.

Fotky opatřete popisem, o jaký krajinotvorný prvek se jedná.

Vytvořte mapu krajinotvorných prvků. Zaznamenejte body jednotlivých prvků do aplikace mapy.cz (či jiné vhodné mapové aplikace), pojmenujte je dle typu krajinotvorného prvku krajiny. Jako podklad zvolte letecký snímek.

Do portfolia vložte výřez obrazovky (pozn. tak, aby byl vidět popis bodů) a unikátní odkaz na vytvořený projekt.

Pozorování změn v krajině

Člověk krajinu přetváří a mění.

Jaké geografické zdroje dat můžeme použít k pozorování změn v krajině?

Která data jsou primární (vlastní) a která sekundární (převzatá)?

Pozorová ní změn v krajině

Sekundární zdroje dat

Fotografie – převzaté, stažené z internetu

Staré obrazy ze zámeckých galerií

Letecké snímky z 50. let 20. století;
letecké snímky z portálu mapy.cz

Mapy různého stáří – vojenské mapování, turistické mapy apod.

Pozorování ní změn v krajině

Primární zdroje dat

Vyprávění pamětníků

**Vlastní pozorování a
sběr vlastního materiálu**

**Fotosběrný dokument
místní krajiny v průběhu
školního roku**